

Купрікова Г. В. Упровадження інформаційних технологій на факультеті післядипломної освіти як чинник підвищення якості підготовки фахівця / Г. В. Купрікова // Управління процесом кадрового забезпечення інноваційного розвитку вищих навчальних закладів України : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції НАПН України, 26–27 вересня 2014 р. – К., 2014.

УДК 378.09.046.4:004 (477.54)

Купрікова Г.В.

УПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФАКУЛЬТЕТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ

Анотація

У статті розглянуто модель дистанційного навчання в післядипломній освіті. Звернено увагу на структуру дистанційного курсу, розглянуто форми оцінювання дистанційного навчання, указано на переваги та недоліки дистанційного навчання в післядипломній освіті.

Аннотация

В статье рассмотрена модель дистанционного обучения в последипломном образовании. Обращено внимание на структуру дистанционного курса, рассмотрены формы оценивания дистанционного обучения, указаны недостатки и преимущества дистанционного обучения в последипломном образовании.

Abstract

The distance learning model of postgraduate education is considered in this article. The attention is paid to the distance course structure, the distance learning advantages and disadvantages of the postgraduate education are specified.

Інформатизація та забезпечення освіти – одне з найважливіших завдань, яке за своїм змістом визначає тенденції світових соціокультурних зрушень, важливість і необхідність осучаснення кадрової підготовки фахівців. Забезпечення в педагогічний спосіб готовності спеціалістів до професійного самовдосконалення в швидкоплинному та динамічному житті набуває нині особливої актуальності [2, с. 1]. У ХХІ ст. післядипломна освіта розглядається як одна із пріоритетних у державі, тому що вона безпосередньо пов'язана з перспективами економічного розвитку та соціальної стабільності суспільства [4]. За словами С. Архипової, «освіта дорослих – це цілісний процес навчання, завдяки якому люди розвивають свої здібності, розширюють свої знання, поліпшують свою професійну кваліфікацію чи навчаються чогось нового відповідного до їхніх особистих потреб та потреб суспільства» [1, с. 68].

Наука, яка займається дослідженням проблем освіти, самоосвіти й виховання дорослих, називається андрагогікою. На думку С. Змеєва, андрагогіка об'єднує знання про специфіку навчання дорослої людини відповідно до її віку, освітніх та життєвих потреб, наявних та прихованих здібностей та можливостей, індивідуальних особливостей і досвіду тих, хто навчається, психіки та фізіології [3, с. 66].

Для сучасного фахівця важливо самостійно критично мислити, уміти бачити в реальній діяльності проблеми й шукати шляхи їх раціонального вирішення. «В основу підвищення кваліфікації, перепідготовки фахівців та інших форм післядипломної освіти закладаються прогресивні технології, які стимулюють зацікавлене ставлення слухачів до теоретичних знань та передового досвіду, відбивають у формах і методах навчання цілісний і загальний зміст професійної діяльності, сприяють засвоєнню ефективних способів вирішення фахових проблем» [4].

Як зазначають науковці, одним із орієнтирів безперервної освіти є формування конкурентоспроможної, творчої особистості, яка здатна до саморозвитку, у першу чергу, шляхом самоосвіти. Самоосвітня діяльність дорослої людини залежить від досягнутого рівня освіти, ступеня оволодіння професією, професійної майстерності, прояву пізнавальних і професійних інтересів тощо [6, с. 58 – 59]. У зв'язку із цим нові технології дистанційного навчання набувають особливого значення.

Важливу роль у формуванні системи дистанційного навчання відіграють залучені до розробки й проведення дистанційних навчальних курсів педагогічні кадри, освітні структури. На кафедрі українознавства Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» процес навчання дорослого організований як його спільна діяльність з викладачем на всіх етапах навчання: планування, реалізація, оцінювання й корекція (координування) [2, с. 67]. «Дистанційна освіта є формою навчання, рівноцінною очній, вечірній, заочній та екстернату. Вона реалізується переважно за технологіями дистанційного навчання. Власне технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій. Педагогічні технології – це технології опосередкованого активного спілкування викладачів з тими, хто навчається, з використанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи тих, кого навчають, з структурованим навчальним матеріалом, репрезентованим в електронній формі. Інформаційні технології дистанційного навчання – це технології створення, передачі й збереження навчальних матеріалів, організації й супроводу навчального процесу дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку» [5, с. 8]. Характерними рисами дистанційної освіти є гнучкість, модульність, економічність, технологічність, соціальна рівність, інтернаціональність нова роль викладача, якість та ін. Технологія дистанційного навчання – це сукупність методів, форм і засобів взаємодії з людиною в процесі самостійного, але контрольованого освоєння нею певного пласту знань [7, с. 85].

Дистанційний курс з української мови для студентів факультету післядипломної освіти складається з тематичних блоків, у яких розглядаються питання орфоєпії сучасної української літературної мови, культури мовлення, особливості лексичних, фразеологічних, морфологічних, синтаксичних та пунктуаційних норм літературної мови; особливості укладання, перекладу українською мовою та редагування текстів документів, питання орфографії. Завдання дистанційного курсу – ознайомити студентів із рівнями мовної

структури; розглянути стилістичні можливості морфології та синтаксису; удосконалити орфографічні і пунктуаційні навички; виробити у студентів навички вибору потрібних засобів мови через співставлення їх з існуючими.

У кожній темі курсу структуровано подаються: питання, що виносяться на розгляд; список літератури з теми; матеріал для самостійного вивчення; питання для самоконтролю; тренувальні вправи; завдання, виконання яких контролюється викладачем; поточні тестові завдання. Дистанційний курс має зорієнтованість на самостійну діяльність студента, тому важливо, щоб навчальні матеріали мали такий обсяг інформації, який дав би можливість дорослій людині за невеликий проміжок часу оволодіти необхідними йому знаннями, уміннями, навичками, при цьому допомога викладача є мінімальною. Для того щоб полегшити сприйняття інформації, матеріали для самостійного вивчення містять таблиці, схеми, приклади вирішення проблеми. Дистанційне навчання є більш практичним, орієнтованим на діяльність як стосовно змісту навчання, так і змісту методів навчання.

Студенти послідовно вивчають теми курсу, виконують тренувальні та контрольні вправи й завдання, а також проходять поточне тестування. Система тестів включає: завдання на встановлення однієї правильної відповіді; тести на встановлення відповідності; тести, відповіді на які передбачають тільки два варіанти – «так» чи «ні»; тести з кількома правильними відповідями. Поточний тестовий контроль має ряд переваг, зокрема:

- 1) дає можливість об'єктивно оцінити здобуті знання;
- 2) дозволяє визначити студентів за рівнем знань;
- 3) дає можливість викладачу проконтролювати засвоєння великого за обсягом матеріалу.

Підсумковий контроль (залік чи екзамен) проводиться тільки очно.

На відміну від студентів стаціонарної форми навчання, студенти факультету післядипломної освіти часто не мають змоги систематично відвідувати заняття, тому на допомогу приходить дистанційне навчання, що відбувається без відриву від виробничого процесу, не потребує витрат, пов'язаних із традиційним навчанням, що є важливим для дорослої людини.

Студент, що здобуває ще одну освіту, навчається для вирішення важливої життєвої проблеми й досягнення конкретної мети, тому він розраховує на можливість швидкого застосування набутих у процесі навчання знань та умінь, у зв'язку із цим викладач має логічно, чітко побудувати курс, професійно його спрямувавши. У дорослої людини часто виникає страх, що в процесі навчання в аудиторії виявиться її неграмотність порівняно з іншими студентами, у цьому плані застосування дистанційних технологій дає можливість викладачу виступати координатором навчання конкретного студента. Будуючи дистанційний курс, потрібно враховувати, що доросла людина володіє певним життєвим досвідом, тому його можна використовувати як важливе джерело навчання. Однак дистанційне вивчення дисципліни має певні труднощі для студента. По-перше, студенту важко грамотно працювати з інформацією, обирати потрібне й головне, по-друге, під час вивчення матеріалу в студента

можуть виникнути питання, що потребуватимуть додаткового пояснення, очна консультація викладача може бути більш ефективною; по-третє, відсутність спілкування з іншими студентами позбавляє можливості обмінятися досвідом. Проте дистанційне навчання є найбільш ефективним, якщо освітні послуги надаються за місцем проживання студента, інформаційні технології, Інтернет надають доступ до вищої освіти більшій кількості студентів.

Отже, на сьогодні дистанційне навчання – це відкрита система вивчення та засвоєння матеріалу, що передбачає активне, і що важливо, рівноправне, спілкування між викладачем і студентом за допомогою сучасних інформаційних технологій. Така форма навчання дає свободу вибору місця, часу та темпу навчання.

Література

1. Архипова С.П. Основи андрагогіки: Навч. пос. / С. П. Архипова – Черкаси: Черкаський держ. ун-т ім. Б. Хмельницького. – 183 с.
2. Владимирська Є.Ю. Науково-методичне забезпечення якості дистанційного навчання у технічному університеті: Автореф. дис. ... канд. пед. наук; 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Є.Ю. Владимирська; Академія педагогічних наук України; Інститут вищої освіти. – К., 2006. – 20 с.
3. Змеев С. И. Андрагогика: становление и пути развития / С. И. Змеев // Педагогика. – 1985. – № 2. – С. 66–67.
4. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні // Режим доступу: www.osvita.org.ua
5. Кушерець В.І. Концептуальні засади дистанційної освіти українців зарубіжжя / В.І. Кушерець. – К.: Знання України, 2003. – 168 с.
6. Мазуренко Л. М. Безперервна освіта: особливості навчання дорослих / Л. М. Мазуренко // Особистість у єдиному освітньому просторі: збірник наукових тез III Міжнародного Форуму 26 – 29 квітня 2012. – Запоріжжя, 2012. – Вип. № 2 (8). – С. 58 – 59.
7. Носаченко І. Дистанційна освіта як складова системи безперервної освіти / І. Носаченко // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: збірник наукових праць. – К. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2009. – Вип. 1. – С. 80 – 89.

